

Erdélyi Fiatalok. Dokumentumok, viták (1930—1940). Kriterion Könyvkiadó Bukarest, 1986. 498 l. Közzéteszi dr. László Ferenc és Cseke Péter. A bevezető tanulmányt és a jegyzéket Cseke Péter írta.

A kiadvány az első a diktatura idején betiltott könyvek sorozatából. Ezért olvasható rajta az „Index. Tiltott könyvek szabadon“ felirat. A nagy értékű dokumentum-gyűjtemény 1986-ban hagyta el a nyomdát. A cenzúra megtiltotta árusítását. A forradalom után hamarosan árusítani kezdték az olvasók nagy örömeire, akik valósággal elkapkodták a könyvet.

A munka fő mondanivalója, hogy az 1929 nemzedéke önmagára tárlásával, szellemi útkeresésével és közeleti szerepvállalásával életmodellt szolgáltatott a mindenkori nemzedéknek. Megmutatta, hogyan kell az idők hívó szavára talpra állni és kiállni. Ennek a nemzedéknek volt a független, demokratikus fóruma az 1930. január 18-án megindult „Erdélyi Fiatalok“ c. kolozsvári főscolás folyóirat, amelynek első ízben sikerült a romániai magyar értelmiségi fiatalság körében megteremtenie a világnézeti tájékozódás nyitott, toleráns szellemi műhelyét — Cseke Péter szerint —, azt a közeleti iskolát, amely zászlajára a nép iránti felelősség, a nemzetiségi elkötelezettség, a szellemi függetlenség, a demokratikus együttélés nagy eszméit írta.

A folyóirat alapításának gondolatát Jancsó Béla orvos vetette fel, „ő volt, aki a lapért a legtöbb áldozatot hozta, és azért a legnagyobb szolgálatot végezte“ — a szerkesztők megállapítása szerint.

Az „Erdélyi Fiatalok“ fennállásának rövid ideje alatt jelentős eredményeket ért el, melyek közül kiemelkedőnek tartjuk a következőket. Az értelmiségi ifjúságot léteérdekeinek megfelelő közeleti programhoz segítette; a romániai valóságra terelte a figyelmet; a korszerű társadalomtudományi módszerek tanulmányozását sürgetté, hasznosítva e téren a Dimitrie Gusti-féle szociológiai iskola módszerét és eredményeit, de felfigyelt a határon túli falumunkára is; meggyőződéssel vallotta, hogy az erdélyi magyarság életének legdöntőbb kérdése a falu, amelyért elsősorban az intelligencia felelős; a falukérdés tanulmányozására faluszemináriumot szervezett, amely célja elérésére a következő eszközöket használta fel: előadások tartása, vitagyűlések rendezése, pályázatok hirdetése, sajtótermékek kiadása, helyszíni falutanulmányozás és segítő célzatú falumunka.

A faluszeminárium keretében 1930—1933-ban 22 előadás hangzott el. Erdemesnek tartjuk megjegyezni, hogy unitárius részről Balázs Ferenc, Kelemen Lajos, Gyallay P. Domokos és Kiss Elek tartottak előadást. A folyóirat irodalmi szemináriumot is szervezett. 1930—1936 között, Erdély-szerte 30 kultúrrendezvényre került sor.

Az „Erdélyi Fiatalok“ kezdettől fogva a romániai valóság megismerése mellett programul tűzte ki a román nép és az együttélő nemzetiségek kölcsönös közeledésének előmozdítását.

A folyóirat kilenc alapító főmunkatársa között találjuk Balázs Ferenc mészköi lelkészt is, akinek 10 cikke és tanulmánya jelent meg a lapban és 13 előadást tartott a különböző rendezvényeken. „O volt az ifjúsági öntudat első önálló úttörője, a falugondolat felvetője és első nagy gyakorlati megvalósítója, az új erdélyi magyar gondolkodás egyik pillére“ — állapítja meg az „Erdélyi Fiatalok“ szerkesztőségi jelentése 1938. január 25-én. Főmunkatárs lett Mikó Imre író is, később az Unitárius Egyház főgondnoka. A kötetben a következő unitárius munkatársak nevével találkozunk: Balázs Ferenc, Bartók Béla, Benczédi Pál, Bözödi György, Cseke Péter, Dobai István, Erdő János, Fazakas János, Gyallay P. Domokos, Gyallay Pap Zsigmond, Gyarmathy Árpád, ifj. Hadházy Sándor, Imreh István, Jakab Jenő, Kelemen Lajos, Kiss Elek, Lőrinczi László, Mikó Imre, S. Nagy László, Szabédi László, Szabó Sámuel, Varga Béla.

A lap történetében, 1930-tól 1940-ig két szakaszt különböztethetünk meg: az elsőben, 1930-tól 1933-ig látványos eredmények mutatkoznak, a másodikban, 1934-től 1940-ig, anyagi gondok, egyes munkatársak kiválása, a politikai hatalom gáncsoskodása miatt a lap nehézségekkel küzd, eredményei szegényesek. Az eredetileg havi folyóirat arra kényszerült, hogy negyedévi lappá váljék.

Az „Erdélyi Fiatalok“ íróinak törzsgárdája továbbra is kitart kezdeti célkitűzései mellett. Amíg a „Kiáltó Szó“ (Kós-Zágoni-Paál-féle felhívás 1921-ben) maradásra, a „Tizenegyek“ mozgalma (1923-ban) cselekvésre készítetett, az „Erdélyi Fiatalok“ arra törekedett, hogy új, eredeti elgondolásaival a magyar értelmiségi ifjúságot felkészítse a nemzetiségi kérdések demokratikus megoldására. Eszmei alapvetése egyengette az utat a „Vásárhelyi Találkozó“ (1938. okt. 2—4.) megrendezésére; jótékony hatását érezte a 2. világháború utáni első években. Lelkiismeret ébresztő volt; biztató szava volt és van a mai és a jövőbeli értelmiségi fiataljainkhoz, de a mai és a jövő emberéhez is, „itt és most“.

Imreh Lajos

[Faint, illegible text covering the majority of the page]

I. P. Cluj cda. 3038/1990

CUPRINSUL • CONTENTS**STUDII • STUDIES**

Paul Tillich: Dinamica credinței: Tipurile credinței, partea IV. • Dynamics of Faith: The Types of Faith; IVth Part	65
József Faragó: Kriza János și Aita Mare pe vremuri și în prezent • János Kriza and Nagyajta Once and Today	73
József Pataki: Procesul descendenților familiei Eösy cu Péchi Simon • The Process of the Eösy Family with Simon Péchi	75
Zoltán Kisgyörgy: Clopotele protopopiatelor unitariene Trei Scaune și Alba de Sus • The Bells of the Háromszék and Felsőfehér Districts	83
Rudolf Adorjáni: (Pregătit sub tipar): Inventarul parohiilor din protopopiatul Cristur din ultima treime a secolului al XVIII-lea (Partea II) • The Inventory of the Parishes of the Keresztur District from the Last Third Part of the XVIIIth Century (2nd Part)	95

LUCRARI OMILETICE • SERMONS

Dénes Jakab: Foame și sete • Hunger and Thirst	112
Sint unitarian • I am Unitarian	114
Dénes Pálfi: Iisus: binecuvintare • Jesus: Blessing	116
Domokos Simén: Graiul viu • The Living Speech	118
Predică pentru Rusalii • Pentecost Sermon	121
Fiți tari • Be Strong	124
Viața bisericească și știri • Church life — News	126
Concepte Biblice • Biblical Conceptions	128
IDEI, CUGETARI • IDEAS, THOUGHTS	130
RECENZII • BOOK REVIEWS	134

Colectivul de redacție • Editors

Președintele și redactor responsabil: dr. Lajos Kovács, episcop. Membrii: dr. János Erdő (redactor responsabil adjunct), dr. Árpád Szabó și Dezső Szabó (redactori), György András, Lőrinc Mikó, Elek Rezi și Ferenc Szász.

Redacție • Editorial Office:

3400 Cluj, Bdul 22 Decembrie nr. 9 România. Tel. 1 52 71

